

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. belyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel, NAGY FÉLIVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Előfizetési fölhívás

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyes tartalmu lap okt.—decemberi folyamára.

Egyszerűen hivatkozván lapunk eddigi határozott pártállására és tartalmára, melynek teljes erőnk-ből igyekvünk minél teljesebb betöltésére: fölhívjuk a t. olvasó-közönséget lapunk pártolására.

A lap előfizetési ára:

Oktober—decemberre 1 frt 30 kr o. é. Az előfizetési pénzek akár Wittich József könyvkereskedésébe, akár Imreh Sándor, főtanodai nyomdászhoz küldendők.

Maros-Vásárhelytt, 1869. sept. 29-dikén.

Szász Béla.

a „Sz. H.” tulajdonos szerkesztője.

Pártfegyelem.

(—I. K.) Marosszék alsó-kerületének követválasztása lefolyt, s az eredmény az, hogy a két Deák-párti és az egy baloldali jelölt között a szavazatok olymódon oszlottak meg, hogy általános többséget egyik jelölt sem nyerhetett. E kerület tehát ismét képviselő nélkül áll, s miután az új választás megejtése 3—4 hetet vesz igénybe: az e hó közepén megnyíló ülésszak kezdetén is képviselve nem leend.

Ez az egyik tény, melyet a most lefolyt választás után constátálhatunk; a másik az, hogy míg a baloldal jelöltje a legközelebbi választás alkalmával 2000 egy néhány szavazat közül csak 337-et nyert meg: addig a most beadott 1600 közül 428-at vallhatott magáénak.

A harmadik- és legsajnosabb tény pedig az, hogy míg eddig Marosszék jobb- oldala, mint egy ember állott és elv-hűségében párját ritkította: addig most, ime, saját kebelében megszakadva önmaga nyitott ajtót a corruptionnak, a választók demoralisatiójának, nem is számítva depravatiójukat.

E három tény, — melyet senki nem tagadhat — úgy hisszük méltó okat szolgáltat az elmélkedésre s azon oknak

kutatására, melynek szomorú következményei állnak előttünk.

Nem csalódunk, midőn kimondjuk hogy az egyedüli ok, mely e megdöbbentő tényeket előidézte: a pártfegyelem hiánya.

A pártnak, mint ilyennek, kell vala jelöltjét kitűzni — s nem a jelöltnek pártot szerezni magának.

A pártnak, mint ilyennek, kell vala morális tekintélyével odakényszeríteni a két, magát ugyanazon párt hívéül valló, jelöltet, hogy szint valljon, mely szerint feltétlen híve az elvnek, az az: alárendeli-e magát minden körülmény között a pártnak, vagy: nem rendeli alá — s akkor nem az elv feltétlen híve.

Mert, ha valahol: itt ugyancsak áll, hogy vagy — vagy! Tertium non datur.

Mert, ha valahol: itt ugyancsak áll, hogy sem én, sem te, hanem az elv!

Bár szívünkben sajnáljuk e választás sikerének meghiusultát; bár fájdalmasan nézünk az új választásnak — az új szakadásnak, pártoskodásnak elébe: de még is örülünk, hogy ez előre látható eset csakugyan bekövetkezett. Most legalább saját magán okulhatott a párt, hogy fegyelem nélkül fön nem állhat. Most legalább bizton remélhetjük, hogy nem, mint egy fegyelmezetlen s eo ipso tehetetlen tömeg, hanem, mint egy öntudatos élő organismus fog a következő választások elé lépni.

September 29-nek köszönjük e tanúságot!

— És ezt a marosvásárhelyi választók is szívükre vehetik!

Követválasztási mozgalmak.

A marosvásárhelyi Deák-párt vezérfiai sept. 30-án értekezletet tartottak a követjelölt kitűzésének tárgyában. Az értekezleten megjelentek Dobolyi Sándor és Vályi Károly is, mint a kikről már korább lehetett hallani, hogy, mint Deák-párti jelöltek lépnek és léptettettek föl.

Az értekezlet mindenekelőtt azon határozott nyilatkozatot vette minden tagjától, hogy miután a párt csak teljes összetartással állhat fön: minden egyes tag becsületbeli kötelességének tartja magát a párt akaratjának alárendelni. Mind Vályi Károly, mind Dobolyi Sándor ez értelemben nyilatkoztak. S csatlakoztak azon nézethez, hogy bármelyiköket tűzze ki a párt követjelöltül: a másik készségesen visszalép s egész befolyásával azon lesz, hogy a párt jelöltje

győzelemre jusson. E párhúség, e becsületbeli nyilatkozat annál öröndetesebb vala az értekezlet előtt, mivel, mint Dobolyi Sándor őszintén bevallá: ő már tett volt lépéseket megválasztása mellett, melyeknek daczára ismételve kijelenté, hogy a párt határozatának magát föltétlenül aláadja, sőt örül, hogy ezáltal „a felelősséget magától el és a pártra hárítja”.

Az értekezlet őszinte helyesléssel kíséré e nyilatkozatokat s abban állapodott meg, hogy a két szóban forgó jelölt nevezzen öt-öt bizalmi férfit, kik magukhoz egy tizenegyediket választván: e tizenegy bizalmi férfi titkos szavazata döntse el, ki legyen ezuttal a marosvásárhelyi Deák-párt követjelöltje?

Abban is történt megállapodás, hogy a párt ezuttal mellőzvé az ingerültséget és szenvedélyességet kelthető gyűlésezéseket az egyéni meggyőződéstől várja el, hogy teljes összetartással és odaadással mindenki erkölcsi kötelességének tartsa a választás sikerét töle telhetőleg elősegíteni.

Megtörténvén a bizalmi férfiak szavazása: a többséget Vályi Károly ur nyerte s így már most pártszerű megállapodás folytán.

Éljen Vályi Károly, követjelölt!

Nem tehetjük, hogy e tudósításunkat őszinte elismeréssel ne rekeszszük be Dobolyi Sándor irányában, ki a személyi érdeket alá tudá rendelni a párt érdekének, s önkéntesen ajánlá föl befolyását a párt diadalának kiküzdésére. Adjon isten sok ily önzéstelen polgárt hazánknak!

Sz.

Felsőfehérmegyéből.

Alsó-Rákos vidékéről, 1869. szept 22.

A testvér párt villongásokról inkább szomorú, mint regényes hírvet iltott Felsőfehérmegyéből kelnek e sorok; én ugyan nem tudom, hogy az északi szélességnek és keleti hosszúságnak melyik foka alatt fekszik „Inclutus albae comitatus superioris,” hanem azt tudom, hogy bizonyos levelezői consortium olyan színben tüntet fel Felsőfehérmegyét az ellenzéki lapok, jelesen a „M. P.” olvasó közönsége előtt, miszerint ki az itt levő helyzetet nem ismeri, az valóságos politikai Sodomának és Gomorának képzelhette e megyét, pedig ezt csakis a „M. P.” erzsébetvárosi félrecsapott csalmaú közönsége képzelhette ábrándos merengéseiben, — oh! mert sok jó indulatu hazafiak mindent jónak, nemesnek tartanak, még tán — horrendum dictu — a hazaárulás bűneit is menthetőknek képzelné, csak hogy azzal egy vérig üldözött főispánnak borsot törhessen orra alá; az igaz szép időtöltés, hónapokon által ernyedetlen kitartással folytatott gyászjelentésekkel üldözni, a jobb izlésű olvasó közönség béketűrését és szatirizálni egyuttal a jó izlést és irodalom iránti rokonszenvet, megvallo e passzióból nem kívánok oltó ágat magamnak!

Ki az ezelőtt hat hetekkel levő és a mostani Felső-f.-megyét összehasonlítani kíváná: kénytelen lenne megvallani, hogy a kettő között óriás különbség létezik; akkor egy viharok által felkorbácsolt hullámokon hanyatott, — most egy csendes kikötőben nyugvó hajónak symboluma, — akkor jelszó volt tisztségünknel mindent elkövetni a főispán detronizálására, — mos a jelszó: engedelmes odaadással hajolni meg kormánybiztosunk kapacitása előtt.

És ez másként nem is lehet, mert Mikó

Mihály azon egyén, kiről még a vármegyei roman is azt mondja: „om u de regula,” hát aztán a többi elemek mit mondanak? Orpheusról regélik, miszerint nem csak az okatlan állatokat, de a közírteket is elhódítá zenéje bűvös bájos hangjaival; haj uraim! ez nem volt mesterség, a zenének hasonlíthatatlan befolyása van a kedélyek hullámzásaira, de a kebelben megcsökönyösödött gyűlölség sötét szenvedélyét kiirtani, ha nem is, legalább meglágyítani tudni, ez ám a mesterség s Mikónak ebben talizmánszerű jártassága van, mert azt hiszem még egy pár heti ernyedetlen munkálkodása, bajlódása, általa lecsendesített megyénk ügyeivel s állhatatosan hiszem, hogy „Omnia jam fient, fierique posse negabam” — azaz: Bűrkös kezét ad Ruk-kovának.

Most napirenden a leendő főispáni kombinációk vannak, mert sok vérmes reményű politikus, még a medvét meg sem lőtte s már eladta a bőré, — azaz még a miniszter ki sem mondhatá a „tua Culpát” — hogy is már főispáni kombinációkról suttognak — hol? hát a piacon.

Hiszem, hogy a főispánt morális baj nem terheli, tapintatlanságon kívül egyéb hibája nincs s így brevi manu nem is compásualható, de azt is hiszem, hogy az ellene kifejtett ingerültséggel, s pártjának azon hallgatagságával szemben, miszerint érette sikra-szállni magyarázhatatlan indolentiával bírt: sokkal büszkébb leendő, hogy sem e megye kormányával vesződni kívánna s így végre is menekülni óhajt e főispánság hálátlan terhétől, s csak akkor jöhet kérdés a F.-fehéri capitoliumra új áldozó pap ültetése szükségesége felől, de akkor is, quid consili?

Tudom, hogy legtöbb higgadt ember azon nézetben van, és nagyon helyesen is, hogy a dogor organikus folyamát jelen csendes állápontra emelt kormánybiztost ezen megye ügyei vezetésétől kár lenne már elmozdítani, mert Mikó ismeretes energiájától kitelik akár M.-Vásárhelyről F.-fehért, akár innen Marosszéket is igazgatni; — tudom, hogy Marosszék jó fia ezt csak büszkeségnek tartanák, ki rövi működése alatt megmutatta, miként kell egy zivataros megye ügyeit kellő rendbe hozni, s ki a három éves párt-vilongások miatt csak nem ad graecas calendás száműzött megyei köz- és egyeseket érdeklő ügyeket újra napfényre hozatva: mindnyájunk köz-óhajtása szerint szerencsés kezekkel megoldotta; aztán e megyének szatirikus geográfiai fekvését tekintve: megvannak ugy is számlálva napjai,

TÁRCSA.

Uti képek.

(Folytatás)

Az „Académia di belle arti” 20 nagy termében, 679 kép és szobor van. Milyenek e márvány termek, a képek és szobrok? azoknak megbámulására rövid egy emberi élet. — A mozaik és üveggyöngy gyár, de legfőleg a „Galanterie muzeum” világhírűek. Ez utóbbiban nem győz az ember eléggé csodálkozni. Egy kis asztal gyöngyömozaikkal kirakva 8 ezer franc, egy asztalterítő 6 ezer. Minden a mi kelme- és képben elő van állítva, itt tökéletesen utánóztatik üvegből. Van egy gypsből készített nő, melyen a legdivatosabb öltözet üvegmozaikból készíttve. Alig hittünk szemünknek, hogy nem a világ legszebb királynéja előtt állunk.

A templomokról hiában írunk, hisz azokat látni igen, de leírni teljes lehetetlen. Egyébiránt is mit összejegyeztem az annyi, hogy egy egész évig bő anyagot ad az írásra.

A sz. Márk temploma alig bírja már a fényt és csaknem utánózzhatatlan művészetet. Nekem egyébiránt a Jezsuiták és a sz. Zachar templomai inkább tetszenek, habár itt mindegyik megbecsülhetlen kincset rejt.

A Dogék palotája, könyvtára és képgyűjteményeiről egész bibliotékát irtak össze. Itt a nagyság a kegyetlenség emlékével ölelkezik. Még most is reszketek azoktól a sötét börtönöktől, hol annyi ezer szenvedett, s a sohajok hidján átmenve, átment az örökkévalóságba!...

A szigetek közül leginkább tetszik a Mechitaristáké. E valóságos éden. Ily csendben, ily cirucok között élni: több az életnél.

mert ott áll küszöbön a megyerendezés égető kérdése, mely fennhangon kiáltja: „finis alba superioris” s miért hát egy újabb főispáni experimentationnak tenni ki, e sokat szenvedett megyét — hol bizonyos viszketeges szenvedéllyel született egyének már előre keresik egy leendő főispánnak is, Achilles sarkait! azért: a megyében megszilárdult rend és csend nevében óhajtható, hogy a magas kormány a felsőfehéri administrazio nehézségeivel megismerkedett és páratlan jártasságot tanusított kormánybiztosunk hagyja tovább is e zaklatott, de általa lecsendesített megye élén, hiszen ott van e megyének választott főbírája, ki mielőtt képviselő leve: fényes többséggel lett főbíró; ott van az ujonnan választott két alispán; s ezen honfiak készséggel fognak osztozni mélyen tisztelt kormánybiztosunkkal a közigazgatás terheiben. Most nincs is egyéb óhajtatásunk, mint, hogy Mikó Mihály szeretett kormánybiztosunkat, ki a napokban utazott el általa hön szeretett Marosszéke körébe, hozza isten mielőbb e megyébe vissza!

Ama bizonyos katolikus lelkész.

VIDÉK.

Sz.-Udvarhely, szept. vége.

Ha, a mit írni akarok, csak olyanoknak írnám, kik az idevaló körülményekkel ismeretek, gyász keret közé, egyszerűen ezt a néhány szót iktatnám hogy: Gyertyánfy István ur körünkől eltávozott, és mindenki értené, hogy városunknak mily érzékeny veszteségét jeleztem e néhány szóban. De a nagyközönségnek többel tartozom.

Nehogy azt gondolja a speculáns olvasó mintha amaz egyén, ki körünkől távozott száz-ezereket vont volna ki a nálunk levő forgalomból, és üzletünk, kereskedelmünk — már a mi csodás — elmentével pangásba hanyatlott volna; nehogy azt higgye a politikus olvasó mintha egyik legjelentékenyebb- és a mi fájdalom még mind eddig fódolog, legnagyobb száju pártvezetőnk vesztettük volna benne, és már most nem tudnánk lépni se té- se tova, — hiszen az ilyenekből annyi van nekünk is, másoknak is, hogy fele se kék; és nehogy azon aggódjék az érzékeny szívű olvasó, mintha legelső Sportsmanünket bárendezőnket, divathősünket stb. vesztettük volna a távozottban és így most medve-

Még egyszer letekintek sz. Márk tornyáról a Borától fölvert rémségesen hánykodó tengerre, le a csodaszerű városra, aztán beveggyülök az alatta hullámzó néptömegbe, bámulni azt a zsi-vajt, azt a fénypompát, melyet e nép vasárnap különösen kifejt. Közepett a katona zenekar s körülötte az utca-énekesek mulattatják a keskenynyé vált térer mozgokat. Isten veled szép Velence! Holnap Florencznek veszem utomat.

VI. Sept. 13.

A lagunák városából ma reggel $\frac{2}{4}$ 10-re indultunk vasúton Florencz-felé. Előbb úti börtönöinket felkutatták ha vajjon nem viszünk-e magyardohányt; más egyébre nem tekintettek a különben illedelmes finánczok. Utunk egész Mest-rőig a lagunák híres hidjain futott. Itt kezdődik az olasz szorgalom szép panorámája. Bár merre tekintünk mindenütt, minden talpalatnyi tér dél ragyogó gyümölcsétől reng. Az ut két szélét sűrű akácz futja végig, beljebb narancs, citrom, füge, olajfák stb. Kövér ágai kan ringatják szép gyümölcsöiket, vagy már a kosarakban pompáznak. A fák egyenes rendben vonulnak, melyeken a feleresztett szőlőindák gazdag fűrtjei mosolyognak; a fasorok között a legjobban mivelt föld különböző növények számára van felhagyva. Kukuricát sokat termesztnek, már leszedték, a cinquantino aprófaj, már másodíkszor hozza sűrű termését. A beláthatatlan tér, valóságos édeni kert. — Maranót elhagyva a messziterjedő és sok templomától fénylő s népes iskoláiról híres Paduát értük. Csak tájrajzi fogalmát szerezhettem róla; időm nem engedte az ott maradási. Jött a gyönyörű Abano; kies fekvésén oly édesen elmerengtem, hisz megpillantám a hullámzatos idomu hegyséket, melyeknek kerekded csúcsai templomokat, kolostorokat kápolnákat és kastélyokat vagy odonszerű várromokat emelnek, épen

vadászattalan őznek, néptelen, kedvetlen és késett divatu téli mulatságoknak nézne elébe keblü életünk. Nem! Mi Gyertyánfy István r. cath. tanár urban, napról-napra haladó, mind több és szebb reményekre jogosító dalárdánk buzgóságban páratlan vezetőjét, tanítóját, életadó lelket vesztettük.

Ezért bizony nem volt miért ilyen nagy feuket keríteni ennek a levélnek — mondhatja valaki. Igen biz' a. Hanem én nem az emondókkal akarom tudatni városunknak ez érzékeny veszteségét; hanem igen is azokkal, kik akarják is tudják is felfogni a dalnak hatalmát, varázserőjét, kik megtudják ítélni a dalárdák hatását, melyet a közszellem jó irányu vezetésére gyakorolnak; a kik fel tudják fogni, hogy a dal, mint a legnemesebb élveznivalók egyike, mily hasznosan foglalja el az embert és fogja el különösen a fiatallembert olyan élvezetektől, melyekből megtérve hálát adhat a gondviselésnek, ha azokat csak pénzzel kellett megfizetni. Ki nem látja naponta, hogy mennyi nemes erő hever nálunk parlagon vagy kocsmái padon, azért mert hiányzanak még nagyobbacska városainkban is a kellő mértékű szellemi élvezek? Bizony ideje volna, hogy már komolyan gondoljunk erre is; és épen most, midőn a társulási szellem annyira nincs a minden lépten-nyomon politikai özszeesküvést gyanító absolut hatalom gyámokdása alatt, hogy néhol és némelykor még igen is szabadra nyilatkozik. Avagy talán, különösen a dalegyleteket illetőleg csupa faltörő patriotismusból, — mert nagy Németországon és itthon, szász honfitársainknál ez már jó ideje, hogy túlszárnyalt álláspont: csak azért nem akarunk mi, nem mondom, hogy nyomdokukba lépni, hanem meunél több helyen és mennél tömegesebben, nem csak papirosról olvasható — hanem hangban is élvezhető kifejezést adni a magyar zenének! Szeretjük ha nevünket mentől szélesebb körben, és mentől hangosabban emlegetik, de restellünk vesződni az unak göröngyével, a meredeknek kényelmetlenségeivel, melynek legyőzése után juthatunk csupán, a tetőre, honnan mások feje fölött elnézhetünk, hol tehát bennünket annál többen láthatnak és bámulhatnak, minél magasabban állunk. Különösen ifjúságunk van hivatva minden rend-rang és osztály különbség nélkül a zászló-vitelre; és én részemről, ha hatalmamban állana minden kigondolható becsületes eszközzel arra munkálnék, hogy egyetlen

mint Erdélyben. Igen hasonlít ez Eugén hegy-láncolat a maros mentéivel. — Ennek és Monte Grattónak látogatott fürdői vannak. Ez utolsóra szállt ki tőlünk egy kedves olasz család, kinek Paduában járó s latinul meglehetősen beszélő fia volt gyorsabb tolmácsunk.

Igen szívélyesek voltak hozzánk; elrobogó gőzösünk után még a távolból is szeretetteljesen néztek, s a szép kezekből hosszasan lobogtak a fehérkendők, — aztán egy jókora alagut elfedett előlük. Betaglianál végződik e hegyláncolat; kezdődik megint a beláthatatlan siktér a szorgalom mindennemű és faju áldásával. Szép tanulmány tárgyaúl szolgálának a rendszeresen vezetett öntöző csatornák. — Monte Selice kupidomu dombja tetején festői várrom szunnyadoz. Este, a romaiak alatt Ateste, az Este család fészke, mellette az Ecs folyó s partján egész olajerdő. Majd jön a büszke Rovigó palotaszerű házaival s a kicsinke Polesella, melynek határán gyönyörű áztatott kendert láttam elegáns módra összekötözve; a kiszedett magas magosok a vízpartján várták fürösztésüket. A Pó nagy zavarosan itt nyujtozkodik, olyforma nagyságu, mint a Tisza. Födött hidján sebesen rohantunk Pontelagoscum felé; csinos helység. E vetett határt az osztrák birodalomnak. Itt már Ferráráig a szorgalom lanybább, nincs annyi termő fa, sőt láthatni azokon itt-ott száraz galyakat is. E térer láttam Velenczétől idáig egy roppant térségen szarvasmarhákat legelni. Föltűnt az is előttem, hogy semmiféle madár nem mutatja itt magát; én legalább egyet sem láttam a mezőkön. Az olasz, ha egy jelentkezik, nem nyugszik addig, míg kézre uem kerítik. Tehát e ragyogó szép országban egy költészet hiányzik: a madárdal. — Ferrárában 7 évig szenvedett börtönben Tasso; ma e börtön sz. Anna kórháza. Csinos város 32 ezer lakossal. Poggio renatico avval lepett meg, hogy itt is ép oly törőn és tilon za-

ifju is, az iskoláknál szintugy, mint azokon kívül, ha egyszer az isten tehetséggel áldotta meg, magát az ilyen czélú egyletekből semmi szín alatt ki ne vonhassa.

Ugy, de hol vannak a szakértő vezetők, vagy ha vannak is, hol a pénzerő, mely különösen kisebb városainkban és helységeinkben, az ilyen vezetők kellő díjazását hordozni képes legyen? Igen is alapos ellenvetés, először: azt gondolnók, hogy alsóbb- és felsőbb nép- és iparskoláink végleges rendezésénél hazánk bölcssei, ki fogják hagyni számításból e hatalmas lélektani eszköz alkalmazását, leszorítván magyar- és székely ifjúságunkat, mely tulzaporaságánál- és így anyagi szűkös helyzeténél fogva utalva van arra, hogy már a szülői-háznál megszokja megtakarítani a filléreket, melyek később teste táplálására fognak fordíttatni — leszorítván mondom arról a térről, melyen, anyagiakban elfáradt lelkének is megadhatja a multhatatlanul szükséges befaló falatot; és másodsor azt gondolnók, hogy sehol sem találkoznak hivatottak, kik csupa önzéstelen buzgalomból azt a nemes ügyet fölkarolják és a kezdet nehézségeit, legyőzni elég önmegtartózkodók, erősek és kitartók legyenek.

(Vége köv.)

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A francziaországi viszonyok nagyon nyugtalanítólag hatnak az európai közvéleményre. A „Times” franczia levelezője azt mondja, hogy a franczia sajtó ép oly merész jelenleg, mint Lajos Fülöp megbuktatása előtt volt, s úgy beszél a kormányról, mint megbukott uralomról. Ez alkalomból rosálja a franczia kormány habozását, s inti, hogy vessen véget a francziaországi lázas állapotoknak; mert a tépelődő gondolkodás ideje lejárt.

Valóban ideje is lenne már. Az üzletvilág a legkisebb napi esemény iránt is érzékenyekedik s a kedvetlen benyomások bénító bizonytalanságot eredményeznek. Nagy kereskedők, iparosok, tőzsérek, mindannyian megakarnák várni, míg a szabadelvű császárság a papírnál valamivel tartosabb talapzatra álland; míg a császárnak tet-szeni fog a közvélemény hangos szavát helyesebben megérteni, s méltányolni is; míg az udvari politika s a nemzet kívánalma között tartható egyesülés jön létre.

katolnak az olasz asszonyok kendereikkel, mint a székelynők; pozdorját pedig csinos boglyákba rakják. Pietro in casale, S. Giorgis és Castel Maggiore csinos emeletes házu falvak után, jön az ódonyszerű terjedelmes Bologna, melyet félkörben az Appeninek domborzatai keritnek. Monte de la guardia magaslatáról a s. Luca gyönyörű temploma tekint alá. Az érkezési hosszabb szünet alatt megtekintettem egy pár valóban szép utcáit. Kellemes benyomást tesznek gazdag hegyoldalain diszljó villái. Képéből fejlődmi rang és hatalom sugárzik. 1/4 d. u. indultunk a szilaj Renó folyó mentén az Appeninek völgyén fel Florenz felé. Vergató és Porretta közt nagy-szerű gesztenye erdő disziti a hegy oldalakat, a keskeny völgyek alig bírják a drága gyümölcsöket. Bracchiát elhagyva a csinos Piteccióhoz értünk; itt már észrevehetőbb volt az emelkedés s a lég hűvössége. A tetőn megpillantottuk messzi be a völgyben Toskána második városát a felséges Pistoia-t. A nap ép akkor hanyatlott, sugaraival bearanyozta e gazdag völgy szép városát s viláit. Vergatótól Pitoiaig 42 alaguton jöttünk keresztül; három felette hosszú. Oly vállalatu vonal, mint a szemmeringi. Ez utvonálnál nem láttam eddig szebbet, regényesebbet. Mintha Erdélynek minden ösmerős szép hegyei, bércei ide költöztek volna, úgy tündek föl előttem az Appeninek e láncolata. Az egész út oly keskeny, a „Gura Maréu”-tul Abrudbánya felé. E keskeny út két oldalán majd a Czenket, a tusnádfürdői szép hegyeket — solyom kövével, majd a haragos Hargitát, a buslakodó Keeske és mogorva Csákyaköt, a Vulkánt, majd a marosmenti szelidebb hegy változatokat láttam volna, annyira hasonlitanak azokhoz, csak hogy itt a kőszikla repedései közt is iparkodik fát természetni az olasz. — A kedves Pratót már az est szürkületé födé, midőn rajta keresztül haladtunk, mire

NÉMETORSZÁG. A badeni kamrákat a nagyherceg trónbeszéddel nyitotta meg; mely ámbár nem felelt meg azon várakozásnak, melyek Németországon ahöz fűződtek, még is egy ideig lekötve fogja tartani, a politikai világ figyelmét. Mindenek előtt a van kijelentve e beszédben, hogy az utolsó kamara bezárása óta, nem történt semmi nevezetes lépés Németország ujjaalakítására. Az egészről annyi világos, hogy Baden óhajt ugyan egyesülni a német szövetséggel, de a jelen viszonyokat nem tartja alkalmasoknak, e terv kivitelére. — A belügyeket illetőleg, néhány törvényjavaslatot említ meg, melyek ez ülésszak alatt fognak tárgyalás végett a kamrák elibe terjesztetni. Ezek között egyik, kötelező polgári házasság behozataláról, a másik, esküdt székek felállításáról politikai vétségekre nézve, szól.

SPANYOLORSZÁG-ból ismét szomorú hírek vannak, a forradalom ismét egy setét foltot kapott. A Barcelonában állomásozó katonaság a kormány parancsának ellenszegülve, nem akart Farraganóba indulni, hogy ott a rendet helyreállítsa. A törleszokat építő katonaság csak fegyveres erővel verethetett le. Hirszerint, Serrano kormányzóságát még egy évre meg akarják hosszabbítani, miután nincs kilátás, hogy a trónt egyhamar betölthessék.

VEGYES.

* **Bertók Sándor tegnapielőtti hangversenye** egyike volt azon élvezetes estéknek, melyekről a legnagyobb meglepéssel távoznánk, ha azon egyetlen kifogásunk nem lenne ellene, hogy — „igen rövid volt”. Bertók Sándortól volt alkalmunk hallani a valódi magyar zenét a maga szűzies tisztaságában, művészileg előadva, — fájdalom a hallgatóság igen csekély számmal jelent meg ez este; úgy látszik, hogy városunk közönségének a művészet után való vágyát inkább Ubrik Borbála, meg a kardnyel-des képes kielégíteni. — Bertók a czimbalom-játszást a művészi tökélyre vitte és e magyar hangszerezen legnagyobbbrészt magyar darabokat, s mi egyik legnagyobb érdeme, — valódi népdalokat játszik; előadásából látszik, hogy már bölcsőjében magyar zenét hallott. — Szombaton lesz még alkalmunk gyönyörködni a szép zenében s óhajtjuk, hogy ezuttal minél nagyobb száma legyen a művészet-pártolóknak. — A hangverseny

következett vágyaimnak képe: Florenz. Esti 8 órakor érkezünk. Az indóház tarka-barka néptől hullámzott. Kocsi után láttunk, s fényesen világított utcáin elhajtattunk a Piazza S. Trinitán levő Hôtel du Nord-ba. Ez és a Calcaioi legszebb utcái Florenznek. A hogy beszálltunk, legelső teendőm volt e szép utcán járó sűrű nép közé vegyülni. A világítás valódi napfénynyel vetekedik. Legelső mi figyelmemet meg ragadta, az az ultra marín — azurkék színű ég, mely Florenz felett búbájjal terjed. Ily két mezőben világítani látni a holdat: — elfeledjük az utnak minden fáradaimait. Mást nem nézhettem, messzi mozdulni nem mertem az eltévedhetés veszélye miatt; ezt néztem, mint régi ismerőst, mely soha szebb nem volt előttem, mint most. Másnap a „Notest” kezükbe véve megindultunk reggel e este vetett haza ebédre; minthogy itt azt este szokás tartani; aztán újból hirteltünk fáradt lábainkat esti 11 óráig.

Florenz a tekintélyes Arnó folyó szeli ketté, az összeköttetést szép hidak eszközlik. Egyiken plane két emeletes házak vannak. Most a kormány az Arnó mindkét partján kisajátítva az azon közvetlenül elnyúló impozans ház sorokat, mindegyre rontatja, hogy helyein tágas sétátér állíttson be. Tisztább sokkal Pestnél, de nem szebb, noha a hogy megindultak itt a szépítéssel, bizonyára egy pár év múlva Páris mellé állhat. Széles, világos, tiszta s igen szép kövezetű utcáival s roppant nagy palotáival kellemes hatást gyakorol az idegenre. Népe előzékeny és barátságos. Itt a koldusok serege nem háborgat, sem a fiakeres nem gorombáskodik. A magyart tisztelik és szeretik, nemzeti viselete tetszik s nézetlenül nem hagyják. — Menjük rendre. A Strozzi palota egyetlen egy a maga nemében tán az egész világon: régi florenzi stýlban, iszonyu hengeralakú kővekből építve, melyek barnássága

alatt közben-közben a helyi zenekar játszott s játéka dicséretére válik mind a zenekar, — mind a karmesternek.

* **A marosszéki követválasztás** eredménye im ez: beadatott 1667 szavazat; megsemmisített 10; kapott gr. Rhédey István 738-at, gr. Toldalagi Mihály 491-et és Bereczki Sándor (baloldali) 428-at. Altalános többséget tehát egyik sem nyervén: a két legtöbb szavazatot nyert között új szavazás fog dönteni. Elég baj.

* **A makkfalvi Wesselényi-iskolának** — bizonyos hagyományozási formálítások miatt — mintegy 6000 frtnyi követelése tartatott függőben az örökösök részéről. Ugy értesülünk, hogy az örökösök készeknek nyilatkoztak az összeg kifizetésére. Eljenek!

* **Koós Ferencz „Történelmi-dolgozatai”-ra** egyik közelebbi számunk mellett vettük t. olvasóink az előfizetési fölhívást. E dolgozatok legkivált a magyarok romániai viszonyaira vonatkoznak, s Koós Ferencz hosszas irodalmi munkássága folytán olyanul bizonyította magát, mint a ki e viszonyok alapos ismeretével az érdekes előadási modort párosítja. Mint lapunk egyik állandó dolgozó-társát s mint az irodalom ősmert munkását nem kell még különösen ajánlgatnunk az olvasó közönség figyelmébe akkor, midőn fölemljük előfizetési fölhívását annak, kit épen a nemzetiség és egyházi törvényszerűség érdekében tett működéséért fosztott meg a fondorlat állomásától.

* **Azon szökevények közül,** kik Marosszék börtönéből a napokban ugrottak meg: kétőt már elfogtak Tordán s az említett főczinkosnak is nyomában vannak. Mint halljuk gyanu van, hogy a szökést külről jött segély folytán vihették ki a gonosztervők. Az ujra elfogottak e gyanura is világot derítendek.

* **M Filep Albert,** tanfelügyelő ur, úgy halljuk e hó 12-ke táján tart iskola-tanácsot. Már előbb is megtartotta volna, ha a mezei munkák s a követválasztás a tanácsosok megjelenését nem gátolták volna.

(t) **Nátyi e helybeli zene-banda** ügyes primása is a sorozó bizottmány előtt állott. A vizsgálatnál csakhamar kitűnt: hogy ő, ki a vonót oly ügyesen kezeli, nem a Wörndel-féle puska forgatásra való. Tréfás honvédőrnagyunk azonban őt megijesztendő, így szólott hozzá: „Válassz, hová kívánsz soroztatni a lovassághoz-e, vagy a bakákhöz!” „Hát csak az én bandámhoz” válaszolt a megijedt Nátyi.

megdöbbenti az utast. A Székesegyház — S. Mária del fiore. Azt hittem, hogy Velenczébe minden nagyszerűt láttam. Ez nagyobb szerű minde-niknél, tarkázott külsőjével meglepő, 24 ezer ember könnyen megfér talaján. Ez egyről ivekét irhat-nék. A sz. Márk temploma, hol Poniatowski Szaniszló lengyel király unokájának, ki 1833-ban halt meg, gyönyörű siremléke van e jelentős felirattal: „Fides in me manet, et ego per eam; carrarai márványból. A zárdában épen van még Savonarole, Domonkos szerzetesnek cellája, ki a nép bálványa volt s a Medicieket erkörcstelensé-gökért kegyetlenül ostromozta prédikációjával, miért 1498-ban harmadmagával keresztre feszítetett és úgy megégettetett. A florenzi nép előtt, mint a szabadság mártyrja, ma is nagy tiszteletben áll. Garibaldi igen jól fel tudja használni nevét. mint épen a mai (13 sept.) Journal Des Debats franczia lapból olvasom a mint válaszol a cseh liberalistáknak: „Emfians de l'antique Bohême, agréez mon salut à la memoire du sublime Jean Huss qui, comme notre savonarole, a scellé par le martir tur le bûcher son amour pour la vérité.” Meg van ciliciuma, kézírata és egy darab a keresztből. Az idevalók, mint az idegenek folytonosan látogatják. Szép látványt nyújt az a terem, hól 340 szebbnél szebb zászló leng, melyeket 1865-ben Dante évszázados emlé-kének megülésekor küldtek ide az olasz városok. Mikor lesznek így megtisztelve a magyar költők? Triesztet is ott láttuk; — de a magyarhoz ragaszkodó kedves Fiumeét — nem; hiába, e politikai színezetű ünnepély is volt egyuttal.

(Folytatása köv.)

Balázs Antal.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblán

1869. év october 5-ik és következő napjain tartandó nyilvános ülésekre kitűzött ügyek jegyzéke.

Az I-ső polgári oszt. ülésben.

Előadó k. t. bíró Mőga Demeter által.

Budai Ágnesnek Csizsár Amália e. 500 frt iránt Kovács Mőzesnek Kecseti Lajos e. 13 ft 34 kr. i. Antal Mihály e. fekvők i. Kis Sámuelnek Nikve Gligor e. 1200 ft kárterítés i. Palfi Istvánnak Palfi Elek e. fekvők i. Makszim Iftenie Makszim Kelemen e. fekvők i. Stip Maka a lui Dumitrunak Stip Juon e. végrendelet érvénybentartása i. Sorhoiu Miklósnak Kozma Gyorgye e. 165 ft kárterítés i. Középső Kassai János Kassai Domokos e. 100 ft i. Kosohariu Krecsun Hajdos Gábor ellen fekvők i. Pál Istvánnak Ádám Pál e. fekvők i. Sattler Györgynek Mayer Mihály e. 100 ft i. Jakob Gottliebnek Glück Jakab e. 2500 ft i. Lázár Miklósnak Lázár György e. fekvők i.

Előadó k. t. bíró Binder Mihály által.

Graeser M. G. fia Misselbacher Ferencz e. 37 ft 60 kr. i. Krafft Martonnak Kurte Mitre e. kárterítés i. Radu Juon Tuske Nica e. 65 ft i. Pittco Annának Link Bukur e. haszonterítés i. Tolbert Fánósnak Dengyel Mértai e. költségterítés i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathy Sámuel által.

Román Gávriláné Roman Tódor e. 4 ft, 4 db ju. egy disznó és föld i. Bulbuk Katalin Bulbuk Kristóf e. 300 ft szolgálatdíj i. Hora Ludovika Janku Petru s társa e. 239 ft 55¹/₄ kr i. Denebán György Pap Juon e. 2 db föld i. Huzmediav Tódor Butta Kosztán e. 20 ft i. Fusz Regina Degenfeld Mendl e. 260 ft i. Duka Pavel Duka Gávril e. birtokh. i. Tordosi g.n.e. egyh. Kisaretk Jakób örökösei e. ingatlaok i. Fried Adolf Simon Györgyné 9. 78 ft 40 kr i. Demjén László Barabás Miklós e. 14 ft e4 kr .. Simon Jakób Győrbíró Miklós e. 47 ft 39 kr i

Előadó k. t. pótbiro Deési Farkas által.

Ilyés Zsiga Sánporuak Farkas Imre e. 50 frt i. Topán Sándornak a b. Bornemissa Albert részére folyósított urb. kárpótlások i. David Izsáknak Német József e. ü. Cseke Imrénak gr. Teleki Sámuel, mint gr. Teleki Lajos gondnoka e. 1130 ft i. Filep Miklósnak Kopasz János e. birtokh. i. Bika Simonnak Préza Antonia e. sommas visszahelyes i. Özv. Jenei Jánosné s érdek. t. Jenei István s érdekt. e. osztály i. Nagy Zsigmondnak Püspöki Lajos, mint Rűspöki Károly gyámja e. Gr. Kemény Polixénának b. Kemény György és ér. társai e. szerződés megsemmisítése i. Ssentivanyi Józsefnek a Seethal János árva e. számadás i. A lodormányi g. cath. egyháznak Rarika Mihai-e és 57 társa ellen birtokh. i. Kricsa Jánosnak özv. Kricsa Andorné szül. Bozla Sára e. birtokh. i.

II. polg. osztály ülésben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Kisbányahavasi Ledár Jakabnak Ledár Bukur és társa e. birtokh. i. Balanra Nikolae Vaszilie hagyatéki ü. Ancan Juonnak Hajducu és társa e. birtokh. i. Formanek Károlynának Schreiber Jakab és társa e. birtokh.

i. Soja George Minteanu hagyatéki ü. Máté Gyulának Rusz Grigor és társa e. birtokh. i. Sporer Frigyesnek Leonhartt János e. birtokh. i. Naum Nasztónak Kintpold községe e. 127 ft 80 kr. és 61 ft 30 kr i. Kuti Györgynek Lunka György e. adás-vevés szerződvény megsemmisítése és egy szantó kibocsátása i. Jeba Akin Naszkinak Brama Juon és társa e. birtokh. i.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Rosenfeld Jakabnak Láng Dániel e. visszah. iránt Popa Siandru Nicolainak Popa Siandru Georgiu e. 80 ft i. Ugyanannak ugyanaz e. kárterítés i. Kiraly Sámuelnek özv. Kiraly Györgyné és részesei e. néhai atyja öröksége kiadása iránt. Pitár Juonnak Magda Zaharie e. birtokh. i. Özv. Billibok Péternének Billibok Péter e. birtokh. i. Sinka Miklósnak Orban József e. adósság iránt. Elkes Albertnek László Márton és társa e. visszah. i. Keresztes Györgynek Pap Pavel e. birtokh. i. Domide Petelerimonnak Reiter Simton e. egy alhaszonbérben tartott szántóföldnek visszabocsátása i.

Előadó k. t. bíró Popovics Szerván által.

Enyedi Józsefnek Ferenczi Mihály e. 97 ft 80 kr kárterítés i. Balog Pálnak Ádám István e. sommas visszahelyezés i. Korbuly Jánosnak Salamon Ábrahám e. som. visszah. i. Csura Patalimónnak Csura Maxim e. som. visszah. i. Balvin Péternak Albul Nicola e. 3 ft kárterítés i. Brusin Julianak Brusin Jakob e. 33 ft kárterítés i. Dumide Pantilimoenak Reiter Schmill egy haszonbérbe adott malom visszaadása i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által

Farkas Ignácznak Elekes György e. 30 frt váltó ü. Farkas Ignácznak Elekes György és Szegedi Kornelia e. 108 ft váltó ü. Mendl Józsefnek Jakobi Gottlieb e. 100 v. ü. Barta Gergelynek Csizsár Albert e. 800 i. v. ü. A „Viktoria” társulatnak Vesztemian György e. 800 ft v. ü. Kövári Mihálynak Kadár Zsigmond és társa e. 1877 ft v. ü. Ösztian Kristófnak Dindár Dénes e. 3500 ft v. ü. Albertfi Mőzesnek Albertfi János és neje e. fekvőség i.

Előadó k. t. pótbiro Illyés Károly által.

Dima Geogevikh és nejenek Gartonori György és részesei e. 30 ft i. Brankovian Józsefnek Márk Mihály e. birtokh. i. Duricska Albertnek Wolf Alajos e. 60 ft i. Schull Henrichnek Bruth Ferencz e. 80 ft i. Magyari Józsefnek Fancsali Gergely e. 595 ft 25 kr i. Kozma Funtáknak a Lauch János hagyatéka e. 45 ft i. Cstuch Ignác és Klementinának Holomon Ferencs gyám által a Lauch János hagyatéka i. Koronka Pálnak Dézsi János e. birtokh. i.

III. A bűnügyi osztályban.

Előadó k. t. bíró Schneider József által.

Ursu András Josif nyilv. erőszakoskodás bűnügye. Bércz Juon Vaszilie tolvajság b. ü. Vusa Vaszie és társa lopás b. ü. Dregán anna becsületsértési kihágása. Polder Katharina becsületsértési kihágása.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Tóth Zsuzsi gyermekgyilkossági b. ü. Copala Gyorgye nehéz testi sértési b. ü.

Ellőadó k. t. bíró Csergedi János által.

Osváth Ferencz tolvajsági b. ü. Varka Juon és társ. rablási b. ü. Lőnnér József gyújtási b. ü. Gábrus Zachar lopás b. ü.

Előadó k. t. pótbiro Mőgay Ferencz által.

Woczet János becsület biztonság elleni kihágása. Uzoni Kőmives Sándor családi bünténye. Sieraczky Ágoston becsület biztonság e. kihágása.

IV. Az úrbéri osztályban.

Előadó k. t. bíró Antalfy Gábor által.

A balázsfalvi érseki uradalom és birt. Ládai Ágostonnak a paterfalusi volt úrbéres és ev. ref. egyház e. közlegelő ekulönítése i. Gr. Toldalagi Lihálynak Tamási Zaharia e. egy belső telek s külső tartozékai i. Özv. Szombatfalvi Józsefnének Bérés István e. egy belső telek s belső tartozékainak megválthatatlansága i. Szántó Gergelynek, mint gr. Telki Sándor jogutódának Zerses János e. egy székely örökség kibocsátása i.

Előadó k. t. pótbiro Grúz István által.

Sándor Lászlónak Nedeszk János e. belső telek és 13 db külső i. B. Bánffy Danielnak Baba Juon e. belső telek i. Kerekes Juonnak és László Mártonnak egy allodialis szénarét iránt.

* A jó tréfa barátait figyelmeztetjük mult számunk első cikkének negyedik kikezdésére, melyben az illető tétel így olvasandó: „mint a hinár (s nem timár) az uszó lábait, megkötik kormányunk etéri (s nem eléri) működését.”

Bécsi börzei árkelet.

(1869. sept. 30-án).

5% metalliques	59.—
5% nemzeti kölcsön	67.90
1860 államkölcsön	92.50
Bankrészvény	705.—
Hitelrészvény	256 —
London	122.20
Ezüst	130.—
Arany	5.81
Erd. földt. ment. kötvény	75.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMEÉNYEK.

(88)

4—10

Nincs olcsóbb!! és jobb világítás mint a kátrányszesz (Petroleum)

ezen állítást indokolni szükség feletti, mert tény, hogy a jelen évtized alatt e czik oly óriási előhaladást tett, melyhez hasonlót ez idő szerint a kereskedelmi világ felmutatni nem tud.

Alólirt, mint ki nyolcz év óta kiváló figyelmemet ez üzletágra fordítám, tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, miszerint tetemes mennyiségre kötött szerződéseim nyomán a jelen téli idény alatt is, oly tiszta, veszélyt nem okozható gyultalan anyagot szolgálók, mint a milyennek árulhatását az 1866-dik év januárius 27-én kiadott törvény engedélyezte, ugyan ehez megkivántató

Lámpák

raktáromban oly mennyiség és minden igényeket kielégíthető választékban találhatók, milyenel még ez ideig nem rendelkeztem, még pedig a mult évi áraknál jutányosabban (ismét eladók külön kedvezményben részesülnek) a midőn ezeket a n. é. közönség figyelmébe ajánlom, a némi előítéletek által tartozkodók részére tisztelettel tudatom, hogy a nállam vásárlandó lámpákat nyolcz napi használat után a vételár teljes megtérítése mellett visszavésem, egyszersmind jól rendezett fűszer üzletemet, szilárd és pontos szolgálat mellet ajánlván.

Staibl Antal,

Széchenyitér 548. szám.

(85)

8—8

Pénzt!!!

Váltók, utalványok, kihuzott sorsjegyek és kereskedelmi kötvények megvásárlását,

Részvényekre, raklevelekre, iparvállalatok kötokmányaira, valamint jelzálogilag biztosított vagy bizonyos határidőben lejárandó követelésekre,

Földtehermentesítési kötvények, részvények, magánkötvények és más értékpapírok vásárlását,

Váltók, évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények behajtását és elszerzésit,

Kereskedelmi, ipar s más közgazdasági vállalatok életbelépetését és azokban való részvevőt:

Eszközöli az engedményezett

Ügyvivőség és Eszközleési iroda

Maros-Vásárhelytt.